

RAKU pri Bahorju

Topolšica 2011

Skripta je napisana kot priročnik tečajem Raku. Priročnik je namenjen interni uporabi.

Avtor: Igor Bahor

Izbor vsebin in slikovnega gradiva

Viri:

JAPANESE CERAMICS - Adalbert Klein

Zakaj imam rad glino - Magušar, Peterson, Lazetič, Batagel, Novak, Vildenhain

Alte Keramik neu entdeckt - Gustav Weiß

Internet

ZGODOVINA RAKU-ja

Raku tehnika, po kateri imenujemo tudi tip keramike, se je razvila v šestnajstem stoletju na Japonskem, hkrati z obredom pitja čaja. Med vladanjem dinastije Hideyoshi se je obred razvil in postal cenjen.

Sen-no-Rikyu, mojster čajnega obreda in veliki prijatelj cesarske družine Hideyoshi je obred razvil tako da se je ohranil in ostal cenjen vse do današnjih dni. Obred pitja čaja se je moral odvijati v prostoru ki je bil preprosto in skromno opremljen. Skodelica je morala biti skladna in v sozvočju z prostorom, opremo in obredom. V začetku so pri obredu uporabljali preproste rabljene posodice iz terakote in so jih mnogo uvozili iz kitajske, običajno pa so jih dobili med preprostim kmečkim prebivalstvom.

Cesar Hideyoshi

Sen no Rikyu

Sen-no-Rikyu je verjetno sodeloval z lončarskim mojstrom Ameyo ki je v posebni tehniki izdeloval keramične strešnike. Ameyo, se je iz Koreje preselil v Kyoto leta 1550. Tu je spremenil svoje ime v Sasaki Sokei in skupaj s sinom Tanaka Choyiro sta se, po naročilu kraljeve družine, posvetila izdelavi posodic, ki so jih uporabljali pri obredu pitja čaja. Cesar Hideyoshi je bil izredno zadovoljen s keramičnimi posodami in je podaril Choyuru zlat pečatnik, na katerem je bilo vrezana pismenka »RAKU«, ki pomeni v Japonskem jeziku: »UŽITEK, VESELJE, OSVOBODITEV, lahko tudi, UŽITEK V UGODJU«. S tem pečatom so morale biti opremljene vse posode, ki jih je izdeloval Choyiro. Vsi izdelki so bili izdelani iz šamotirane gline, prostoročno in glazirani z mat glazuro.

Stil obdelave in krasitve se je z leti zelo spreminjal so ga pa vedno povezovali izključno z obredom pitja čaja.

V letih 1590 -1656 je čajne posodice z oznako »RAKU« izdelovala družina Donyo (dinastija Edo). Zaradi žganja na višjih temperaturah se je stil okraševanja spremenil. Posodice narejene v tem obdobju imajo to posebnost, da videz površine deluje tako, kot bi bil izdelek vedno moker.

Z obliko in glazuro posodja je bil dosežen vrhunec s tem ko so razvili zimske in letne posode za obred pitja čaja. Zimske posode so imele debele stene in zaprto formo, ki je zadrževala toploto, letne pa tanke stene in odprto formo.

Poleg posodic za obred pitja čaja so v Raku tehniki izdelovali tudi podstavke za kadila v obliki barčice.

Raku tehnika se je zelo razširila po mnogih krajih Japonske. Pojavili so se tudi sorodni stili »Shino,Seto,Oribe,Agano ...« in drugi, prav tako ohranjeni do danes. V vsem tem času so Japonci razvili tehnologijo in obliko Raku do te mere, da je postal tako tehnološko, oblikovno in obredno, prepoznan kot tipičen Japonski tip keramike.

V Ameriki in Evropi je tehnika Raku postala popularna šele po letu 1960, predvsem po zaslugi Američana Paula Soldnerja, ki je uspel predstaviti japonsko »skrivnost« svojim študentom ter mnogim izdelovalcem in ljubiteljem keramike. Paul Soldner je prve korake na Raku poti naredil ob pomoči zapiskov Bernarda Leach-a v knjigi Potter's book (1950). Z vztrajnim eksperimentiranjem, trdim dolgotrajnim delom in proučevanjem je nadgradil Raku v smeri umetniškega izraza. S poučevanjem je pokazal nove poti izraza mnogim umetnikom po celem svetu. Paul Soldner je zapisal: »Raku mi pomeni; UDOBNO, SPROŠČENO, UŽIVANJE !«

Paul Soldner 1921-2011

3.1.2011 v starosti 89.let

<http://www.paulsoldner.com/>

TRADICIONALNA JAPONSKA TEHNOLOGIJA

Na Japonskem žgejo Raku keramične izdelke na temperaturah 700 – 800°C. Obdani so s svinčeno glazuro, ki je ravno tako žgana na enaki temperaturi. Ko se glazura raztali, izdelke s posebnimi kleščami vzamejo iz peči, in jih podvržejo prisilnemu ohlajanju. Včasih jih dajo v žagovino, nato v vodo, ali jih pustijo da se ohladijo na zraku.

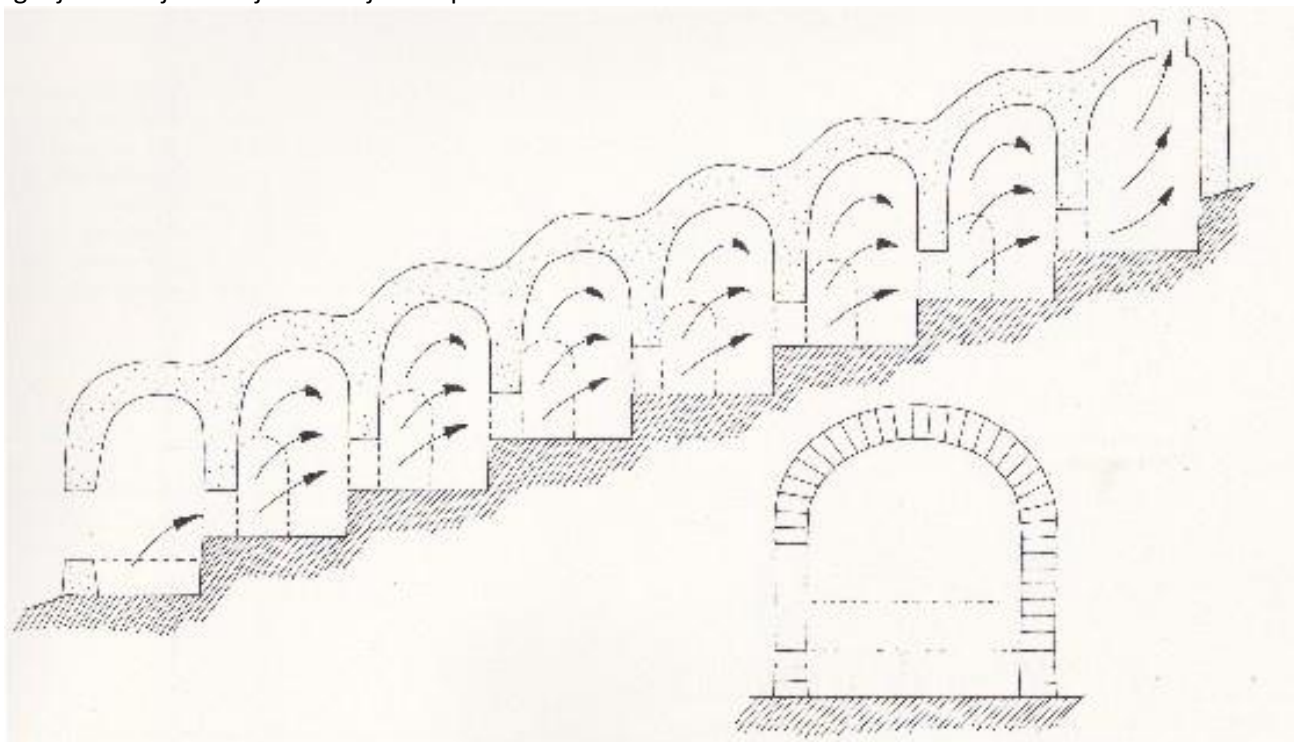
Raku keramične izdelke delijo v dve kategoriji:

1. AKA – izdelki so rdečih barv
2. KURU – izdelki so temnih barv do črne

V Aka uvrščajo tiste izdelke ki so narejeni iz rdečkaste gline, bogate z železovim oksidom, ali pa z engobo, ki jo izdelajo iz rdeče gline. Po biskvitnem žganju nanesejo svičene glazure.

V Kuru uvrščajo črne izdelke. Biskvit glazirajo z glazuro ki jo pridobijo iz posebnega dobro zmletega kamenja iz doline Kamo v neposredni bližini mesta Kyoto. Zmleto kamenje ki je bogato z železom, manganom, bakrom in drugimi nečistočami zmešajo z svinčenimi glazurami.

Žganje izvedejo običajno na višjih temperaturah 1180 -1200°C

Tradicionalna Japonska peč je vkopana v zemljo v položni vzpetini. Od kurišča se toplota dviga skozi žgalne komore, ki si sledijo ena drugi do dimnika po hribu navzgor. Ker jo kurijo na drva se redukcijska atmosfera ustvari že med žganjem. Žareč izdelek s posebnimi kleščami vzamejo iz peči in ga dajo v vodo. Postopek izvedejo zelo hitro, tako da ne izgubijo učinkov ki nastanejo v redukcijski atmosferi.

TEHNOLOGIJA ZA DANAŠNJI ČAS

RAKU je tip keramike, ki nam ponuja ogromno kreativnega ustvarjanja in eksperimentiranja s tehnologijo.

Paul Soldner, na svojih delavnicah rad pozove študente h kreativnosti s stavkom: » Zdaj ko poznamo pravila, je čas da jih začnemo kršiti«

Cilj delavnice:

V naši delavnici bomo za eksperiment uporabili nekaj primerov, predvsem z namenom, da se naučimo izvajati eksperimente.

Med procesom jih bomo spremljali, beležili opažanja na koncu pregledali in ocenili rezultate. Izkušnje ki jo boste tako pridobili vam bodo v pomoč pri razvoju lastnega izraza pri izdelavi lastnega RAKUja .

Priprava materiala:

Glina.

Primerna glina za izdelavo RAKUja je samo tista, ki je odporna ...

Glazura.

Oblikovane izdelke moramo najprej posušiti in ...

1. Transparentna glazura:

2. Prekrivna glazura:

3. Efektne glazure:

Kot osnovo za glazuro lahko uporabimo ...

... učinki so različni in nas običajno presenetijo. Zato je izziv za eksperimentiranje še toliko večji.

PRIČAKOVANI BARVNI UČINKI :

OKSID	DELEŽ	BARVA v oksidacijski atmosferi	BARVA v redukcijski atmosferi
Železo			
Železo			
železo			
baker			
baker			
kobalt			
kobalt			
mangan			
mangan			
krom			
nikelj			

rutil			
vanadij			
kobalt +železo			
kobalt+mangan			
kobalt+baker			
železo+baker			
baker+vanadij			
baker+rutil			
kobalt+rutil			
vanadij+rutil			

Nanašanje glazur:

Glazure lahko nanašamo na izdelke na več načinov...

...način glaziranja in različne glazure nam ponujajo nešteto izraznih priložnosti. Raziščite jih.

Oblikovanje.

Ščipanje (pinching *ang. to pinch – uščipniti):

V kroglico s prsti naredimo luknjo in ....

Gradnja s svaljki (tehnika svitkanja):

Večje posode gradimo tako, da jih sestavljamo iz svaljkov, ki ...

Lončarsko vreteno:

Razlikujemo počasna in hitra lončarska vretena. Na počasnem vretenu ...

Gradnja s ploščami:

Uporaba kalupov :

Glino lahko vtiskujemo ali vlivamo v kalupe. Kalupi so narejeni iz ...

Kiparske tehnike oblikovanja keramike:

Glino oblikujem s prosto roko in z uporabo modelirk. Ta način oblikovanja imenujemo modeliranje. Kipar si pri svojem delu pomaga ....

Likovni izraz.

Vse kar vidimo, je neločljiva enotnost čutne izkušnje in spoznanja, potrjena v neštetih pogledih srečanjih in manipulacijah, uporabah in izvajanjih vsakdanjega življenja. Vid in vse naše zaznave vodi iskanje smisla. Naše pretekle zaznave vplivajo na razumevanje bodočih. Lepota, harmonija, ritem, proporci, barve, oblike, prostor niso lastnosti stvari, temveč lastnosti človekovega zaznavanja in doživljanja, ki ga bogatimo z učenjem o vidnem svetu. Več ko znamo, več razumemo.

Temeljne likovne prvine...

Žganje.

... najbolj razburljiv del izdelovanja Raku-ja. Na delavnici vam bom jasno razložil in pokazal podrobnosti.

Pri izvajanju Raku žganja je zaradi varnosti in učinkovitosti pomembno da sodeluje dovolj ljudi. Pomembno je da so udeleženci dobro seznanjeni z potekom postopka žganja, zbrano spremljajo prehodne korake postopka in so pripravljene pravočasno opraviti svojo zadolžitev. Udeleženci imajo svoje zadolžitve jasno določene in se ne gibljejo po prizorišču nenadzorovano, so umirjeni, v slučaju nepredvidene situacije ne smejo reagirati panično, temveč umirjeno zaprejo in ugasnejo peč, ter počakajo na navodila vodje žganja.

Na primer: ..

Razdelitev osnovnih dolžnosti udeležencem.

1. Vodja žganja: nalaga peč in ...
2. Skrb za ...
3. Odpiranje in zapiranje peči
4. Dva ali več: zasipavanje izdelkov ...
5. Vsi : čiščenje izdelkov, pospravljanje opreme ob zaključku žganja

Postopek žganja poteka v dveh korakih.

1.korak:

Biskvitno žganje, ki je priprava na ...

2.korak

Raku žganje bomo izvedli v ...

Nalaganje peči.

V peč zlagamo izdelke v enem nivoju, ...

Pobiranje izdelkov iz peči.

Pomembno je da uporabimo primerno zaščitno opremo! ...

Zelo pomembno je, da vsi udeleženci dobro poznajo potek procesa. Vsak mora skrbno nadzorovati predhodno aktivnost. Postopek mora delovati usklajeno.

Redukcija.

Redukcijsko atmosfero dosežemo tako, da ...

Lončarstvo Bahor, Topolšica 75, 3326 TOPOLŠICA

fb: bahor beauty

fb: Srkaj iz Srca

www.bahor.si

info@bahor.si

mob: 041 409 239

tel: 00386 3 896 3295